

Mustafa Göktürk<https://orcid.org/0000-0003-4349-0591>

Principal, Ceylanpınar Atatürk Secondary School, Turkey, mustafagokturk2011@gmail.com

Cihan Çuçi<https://orcid.org/0009-0003-3748-2509>

Principal, Kömürtaş Primary School, Turkey, cuci_cihancuci@hotmail.com

Selim Yeşilgil<https://orcid.org/0000-0002-5957-7803>

Assistant Principal, Şehit Şükrü Ulutaş Secondary School, Turkey, yesilgilselim@gmail.com

Emrullah Özkaradağ<https://orcid.org/0009-00047-4893-4581>

Teacher, Atatürk Secondary School, Turkey, emrullah.ozkaradag@hotmail.com

İsmail Kocabuğa<https://orcid.org/0009-0000-9667-6627>

Assistant Principal, Necati bolkan Primary School, Turkey, iskoc.0184@gmail.com

Yalçın Benli<https://orcid.org/0009-0006-4613-441X>

Principal, Necati bolkan Primary School, Turkey, yalcin_125@hotmail.com

Zeynep Atay<https://orcid.org/0009-0002-2708-0648>

Teacher, Kömürtaş Primary School, Turkey, zeynep213522@gmail.com

Sadık Narin<https://orcid.org/0009-0001-8700-3583>

Assistant Principal, Atatürk Secondary School, Turkey, narinspor@hotmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Göktürk, M., Çuçi, C., Yeşilgil, S., Özkaradağ, E., Kocabuğa, İ., Benli, Y., Atay, Z. ve Narin, S., (2023). Öğretmenlerin Benimsedikleri Eğitim Felsefelerinin Bazı Değişkenlere Gere İncelenmesi. *Tigin Analitik Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2), 386-396.

Öğretmenlerin Benimsedikleri Eğitim Felsefelerinin Bazı Değişkenlere Gere İncelenmesi

Öz

Öğretmenlerin eğitim felsefeleri, temelde sahip oldukları felsefeye göre daimici, esasici, ilerlemeci, varoluşçu ve yeniden kurmacı şeklinde olmaktadır. Öğretmenlerin sınıflarındaki eğitimi oluşturma, düzenleme ve yönlendirme çeşitleri bu farklı eğitim inançlarına göre şekillenmektedir. Bu çalışmada öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin bazı değişkenlerine göre incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez ilçelerinde çalışan 13505 öğretmenden oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, evrenden tesadüfî örnekleme yoluyla ile

belirlenen 400 öğretmen tarafından oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Yılmaz, Altinkurt ve Çokluk (2011) tarafından geliştirilen ölçek; 'ilerlemecilik', 'varoluşçu eğitim', 'yeniden kurmacılık', 'daimicilik', 'esasicilik' olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırma verilerinin analizinde; aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada, t-testi, ANOVA testi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin cinsiyetlerine, kadro durumlarına ve kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Eğitim felsefeleri, İlerlemecilik, Yeniden kurmacılık, Daimicilik

Investigation of the Educational Philosophies Adopted by Teachers According to Some Variables

Abstract

Teachers' educational philosophies are in the form of perennialist, essentialist, progressivist, existentialist and reconstructionist according to the philosophy they basically hold. Teachers' types of creating, organising and directing education in their classrooms are shaped according to these different educational beliefs. This study aims to examine the educational philosophies adopted by teachers according to some variables. The population of the study consists of 13505 teachers working in the central districts of Diyarbakır in the 2023-2024 academic year. The sample of the study consists of 400 teachers determined by random sampling from the universe. The scale developed by Yılmaz, Altinkurt and Çokluk (2011) consists of 5 sub-dimensions: 'progressivism', 'existential education', 'reconstructionism', 'perennialism' and 'essentialism'. In the analysis of the research data; arithmetic mean, standard deviation, frequency and percentage values were calculated. In addition, t-test and ANOVA test were used in the study. As a result of the analyses, it was seen that the educational philosophies adopted by the teachers did not differ significantly according to their gender, tenure status and seniority.

Keywords: Teacher, Educational philosophies, Progressivism, Reconstructionism, Perennialism

Giriş

Temel amacı bireyin karakter ve kişiliğini belirlemek olan eğitim, geçmişten günümüze birçok felsefi akımın etkisinde kalmıştır (Foss ve Kleinsasser, 1996). Felsefenin incelediği konular temel alındığında eğitimle olan ilişkisi kaçınılmazdır. İnsanlara neyin niçin öğretileceği, eğitimin amacının ne olduğu ve yaşamla ilgili sorular doğrudan felsefenin yardımı ile çözülebilecek sorulardır. Eğitimin ürettiği değer ve bilgi felsefenin ilgilendiği konular arasındadır. Eğitimle felsefe arasındaki ortak ilgi alanlarından eğitim felsefesi kavramı doğmaktadır (Büyükdüvenci, 2019). Eğitim felsefesi, eğitimi istediği yönde biçimlendirmektedir. Örneğin; eğitimde oluşturulan hedefler temel alındığı felsefi inanca göre belirlenir. Ayrıca belirlenen eğitim felsefesinin eğitimcilerin yetiştirilme tarzına doğrudan etkisi vardır. Eğitim ortamında kullanılacak yöntem ve teknikler, değerlendirme çalışmaları da uygulanacak eğitim felsefesi doğrultusunda seçilir. Eğitim, felsefenin pratik alanıdır. Uygulama

dönütleri sayesinde felsefe kendini geliştirebilir. Felsefe ve eğitim arasında iki yönlü bir iletişim mevcuttur (Kaygısız, 1997). Eğitim felsefeleri; esasicilik, daimicilik, yeniden kurmacılık, ilerlemecilik, varoluşçuluk olarak sıralanabilir (Wiles ve Bondi, 2007). Eğitim felsefeleri öğretmen, öğrenci ve bilgiyi ele alış bakımlarından geleneksel ve yenilikçi olarak gruplandırılabilir. Realist, esasicicilik, daimicilik akımlar geleneksel; pragmatik, ilerlemeci, yeniden kurmacı, varoluşçu felsefi akımlar ise yenilikçi sayılabilir. Gelenekçi eğitim felsefelerinde öğretmen merkezde ve bilginin tek kaynağıdır. Amaç, iyi vatandaş yetiştirerek kültürel mirası aktarmaktır. Yenilikçi eğitim felsefelerinde ise öğrenci ihtiyaçları ön plandadır. Öğretmen, öğrenmeye rehberlik eden kişi konumundadır (Gutek, 2014; Demir ve Aktı Aslan, 2021). Eğitim felsefeleri, eğitim programı oluşturulurken hedef ve kazanımların belirlenmesinde, eğitim yöntem ve tekniklerinin uygulanış şeklinde, ölçme değerlendirme yaparken kullanılacak araçların seçiminde, öğretmenlerin sınıf içerisindeki davranışlarında rol oynar. Öğretmenlerin sahip oldukları eğitim felsefeleri, sınıflarında uyguladıkları eğitimin niteliğini belirleyen önemli etkenlerden biridir. Öğretmenler benimsedikleri eğitim felsefesine göre birey yetiştirmekte ve eğitim inancı çerçevesinde geleceğe yön vermektedirler (Aslan, 2017; Demir ve Aktı Aslan, 2021). Öğretmenler temele aldıkları eğitim felsefelerine göre öğretim ortamlarını biçimlendirirler (Kıncal, 2006, s.145; Çoban, 2007). Sözelimi, daimicilik eğitim felsefesi, eğitimin temel ilkelerinin değişmez ve daimi olduğunu ve öğrencilerin de bu değişmez ilkeler ya da düşünceler doğrultusunda bilgilendirilmesi gerektiğini savunur. Bireysel farklılıkları kabul etmez ve herkes için tek bir programın yeterli olacağını öne sürer. Bu anlayışta sınıf ortamının tek otoritesi ve tüm öğretim etkinliklerinin merkezi öğretmendir (Özkan, 2005, s.120; Köktaş, 2007, s. 190). Aksine, ilerlemeci eğitim felsefesi, öğrencilerin önceden belirlenmiş belli bir içeriğin pasif alıcısı olmaları fikrine karşı çıkar. Bu anlayış, öğrencilerin kendilerini serbestçe ve yaratıcı bir şekilde ifade etmeleri için cesaretlendirilmeleri gerektiğini öne sürer. Eğitim sürecinde öğretmen anlatan ve açıklayan değil; aksine yol gösteren, imkân tanıyan bir rol üstlenir (Gutek, 1988; Kıncal, 2006, s. 153; Sönmez, 2011, s. 99). Öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefeleri, öğretmenlik mesleğine başlamadan önce, hatta çoğu zaman eğitim fakültelerine başlamadan önce şekillenmeye başlamaktadır (Pajares, 1992). Bu yüzden eğitim fakültesi öğrencilerinin benimsedikleri eğitim felsefeleri, öğrenimlerinin başlangıcından itibaren belirlenmesi önem arz etmektedir (Bıkmaz, 2017, s. 184). Bu bağlamda eğitim fakültelerindeki öğretmen eğitiminin kilit rolü ortaya çıkmaktadır (Doğanay ve Sarı, 2003; Flores ve Day, 2006). Nitekim gelişmiş epistemolojik inançlara sahip öğretmen adayları daha çok çağdaş eğitim felsefesi eğilimlerine (Biçer vd., 2013) yönelmekte ve yapılandırmacı öğretme ve öğrenme anlayışlarını (Chan ve Elliott, 2004) tercih etmektedirler. Yapılandırmacı anlayışa sahip olan sınıflarda ise öğrencilerin yaparak-yaşayarak

öğrenecekleri sınıf ortamları oluşmaktadır (Sönmez-Ektem, 2018). Bu doğrultuda öğretmen adaylarının eğitime ilişkin felsefi eğilimlerinin ve öğretme ve öğrenme anlayışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, sınıf atmosferleri hakkında ipuçları verebilir. Bu bağlamda değişen eğitim anlayışı günümüz şartlarında öğretmenlerin felsefe inançlarının birtakım değişkenlere göre incelemek literatüre ışık olacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla bu açıdan araştırmada; öğretmenlerin eğitim felsefelerinin bazı değişkenlere göre incelenmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerin cinsiyet, kadro durumu ve kıdem değişkenleri arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ortaya koymaya çalışmaktadır.

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Yöntemi

Öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin bazı değişkenlere göre tespit etmeyi amaçlayan bu araştırmada “İlişkisel Tarama Modeli” kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). İlişkisel tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

1.2. Veri Toplama Araçları

a. Demografik Bilgiler Formu: Öğretmenlere ait demografik bilgileri toplamaya yönelik olan bu formda; cinsiyet, kadro durumu ve kıdem gibi özellikler yer almaktadır.

b. Eğitim İnançları Ölçeği: Yılmaz, Altınkurt ve Çokluk (2011) tarafından geliştirilen ölçek; ‘ilerlemecilik’, ‘varoluşçu eğitim’, ‘yeniden kurmacılık’, ‘daimicilik’, ‘esasicilik’ olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek; ilerlemecilik boyutu 13 madde, varoluşçu eğitim boyutu 7 madde, yeniden kurmacılık boyutu 7 madde, daimicilik boyutu 8 madde, esasicilik boyutu 5 madde olmak üzere toplamda 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin puanlaması; ‘Kesinlikle Katılmıyorum’, ‘Katılmıyorum’, ‘Orta Derecede Katılıyorum’, ‘Katılıyorum’ ve ‘Kesinlikle Katılıyorum’ olmak üzere 5’li Likert şeklinde hazırlanmış seçeneklerle elde edilmektedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçek, katılımcıların her bir eğitim felsefesini ne kadar benimsediklerini ortaya koymak da toplam bir puan elde etme amacı gütmemektedir. Amaç, kişilerin baskın eğitim felsefelerini belirleyerek ilgili boyutla nitelendirmektir. Ölçeğe göre katılımcılar, hangi alt boyuttan yüksek puan aldıysa o boyuta inanıp onu benimsemektedir. Aynı şekilde katılımcıların, herhangi bir boyuttan düşük puan alması da o eğitim felsefesine inançlarının az olduğunu gösterir. Eğitim İnançları Ölçeğinin Cronbach-Alfa iç tutarlılık değerleri boyutlar için sırasıyla; ilerlemecilik (0,91), varoluşçu eğitim(0,89), yeniden kurmacılık(0,81), daimicilik(0,70) ve esasicilik(0,70) olarak tespit edilmiştir. Elde edilen Cronbach-Alfa İç Tutarlılık Katsayı değerlerinin 0.70–0.91 arasında değiştiği görülmektedir. Bu değerler, ölçeğin güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

1.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2023-2024 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez ilçelerinde görev yapan 13505 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme, evrenden tesadüfi örnekleme yoluyla ile belirlenen 400 öğretmenden oluşmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	211	52,7
Erkek	189	47,3
Kadro Durumu		
Kadrolu	271	67,7
Sözleşme	129	32,3
Kıdem Düzeyi		
1-9	135	33,7
10-19	139	34,7
19 ve üstü	121	31,6

Tablo 1’de katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların %52,7’si kadındır. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin %67,7’si kadrolu olarak çalıştığı son olarak katılımcıların %34,7’si 10-19 kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

1.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri SPSS- 22.0 programına aktarıldıktan sonra verilerin normalliğine ilişkin analizler yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde: aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada, t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

2. Bulgular

Bu bölümde alt amaçlara göre araştırma bulgularına yer verilmiştir.

Öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin bazı değişkenlere göre sahip olma düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin bazı değişkenlere sahip olma düzeyleri

Boyutlar	$\bar{X}$	SS	N
İlerlemecilik	3,96	,70	400
Varoluşçu Eğitim	3,78	,71	400
Yeniden Kurmacılık	3,86	,89	400
Daimicilik	2,37	,84	400
Esasicilik	2,45	,77	400

Tablo 2’ye bakıldığında öğretmenlerin eğitim felsefe inançlarına ait aritmetik

ortalamanın ($\bar{X}= 3.28$) katılıyor düzeyinde olduğu görülmektedir. Bununla birlikte “İlerlemecilik” ($\bar{X}=3,96$), “Varoluşçu Eğitim” ($\bar{X}=3,78$), “Yeniden Kurmacılık” ($\bar{X}=3,86$), “Daimicilik” ($\bar{X}=2,37$) ve “Esasicilik” ($\bar{X}=2,45$) boyutlarının da orta düzeyde olduğu görülmektedir. Buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin orta düzeyde algıladıkları söylenebilir. Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre eğitim felsefelerinin fark olup olmadığını değerlendirmek için gerçekleştirilen t-Testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3 Öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin cinsiyet değişkenine ilişkin t-testi sonuçlar

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	sd	P																																												
İlerlemecilik	Kadın	211	3,83	,61	-2,77	747	,214																																												
	Erkek	189	3,84	,67				Varoluşçu Eğitim	Kadın	211	3,69	,72	-2,79	387	,202	Erkek	189	3,73	,74	“Yeniden Kurmacılık”	Kadın	211	3,77	,77	-2,49	478	,186	Erkek	189	3,85	,67	“Daimicilik”	Kadın	211	2,45	,88	-1,69	574	,143	Erkek	189	2,36	,84	“Esasicilik”	Kadın	211	2,24	,74	-1,74	667	,128
Varoluşçu Eğitim	Kadın	211	3,69	,72	-2,79	387	,202																																												
	Erkek	189	3,73	,74				“Yeniden Kurmacılık”	Kadın	211	3,77	,77	-2,49	478	,186	Erkek	189	3,85	,67	“Daimicilik”	Kadın	211	2,45	,88	-1,69	574	,143	Erkek	189	2,36	,84	“Esasicilik”	Kadın	211	2,24	,74	-1,74	667	,128	Erkek	189	2,49	,73								
“Yeniden Kurmacılık”	Kadın	211	3,77	,77	-2,49	478	,186																																												
	Erkek	189	3,85	,67				“Daimicilik”	Kadın	211	2,45	,88	-1,69	574	,143	Erkek	189	2,36	,84	“Esasicilik”	Kadın	211	2,24	,74	-1,74	667	,128	Erkek	189	2,49	,73																				
“Daimicilik”	Kadın	211	2,45	,88	-1,69	574	,143																																												
	Erkek	189	2,36	,84				“Esasicilik”	Kadın	211	2,24	,74	-1,74	667	,128	Erkek	189	2,49	,73																																
“Esasicilik”	Kadın	211	2,24	,74	-1,74	667	,128																																												
	Erkek	189	2,49	,73																																															

*p>0,05

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($t=-2,29$; $p=.174$). P değeri 0,05 ten büyük olduğu için öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı söylenebilir. Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin kadro durumuna göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin kadro durumu değişkenine ilişkin t-testi sonuçları

Boyut	Kadro Durum	N	$\bar{X}$	S	t	sd	P
İlerlemecilik	Kadrolu	271	3,79	,114	,367	471	,244
	Sözleşmeli	129	3,90	,85			
Varoluşçu Eğitim	Kadrolu	271	3,92	,96	,274	364	,193
	Sözleşmeli	129	3,87	,87			
“Yeniden Kurmacılık”	Kadrolu	271	2,86	,68	,514	581	,178
	Sözleşmeli	129	3,81	,65			
“Daimicilik”	Kadrolu	271	2,18	,75	,663	725	,185
	Sözleşmeli	129	2,37	,73			
“Esasicilik”	Kadrolu	271	2,26	,80	,720	987	,170
	Sözleşmeli	129	2,25	,83			

*p>0,05

Tablo 4’e incelendiğinde öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin kadro durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (t[507]=194; p>0,05). Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin çalışma süresine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin kıdem değişkenine ilişkin ANOVA testi sonuçları

Boyutlar	Kıdem Düzeyi	N	$\bar{X}$	ss	Varyansın kaynağı	sd	F	p	Anlamlı fark
İlerlemecilik	1-9	135	3,84	,85	Gruplar arası	82	,885	,233	---
	10-19	139	3,97	,74	Gruplar içi	74			
	19 ve üstü	121	3,82	,99	Toplam	88			
Varoluşçu Eğitim Oluşturma	1-9	135	3,84	,65	Gruplar arası	94	1,397	,190	---
	10-19	139	3,78	,67	Gruplar içi	67			
	19 ve üstü	121	3,82	,74	Toplam	81			
"Yeniden Kurmacılık"	1-9	135	3,92	,77	Gruplar arası	82	1,752	,286	---
	10-19	139	3,61	,83	Gruplar içi	92			
	19 ve üstü	121	3,74	,72	Toplam	93			
"Daimicilik"	1-9	135	2,95	,90	Gruplar arası	84	1,471	,247	---
	10-19	139	2,78	,86	Gruplar içi	85			
	19 ve üstü	121	2,68	,75	Toplam	75			
"Esasicilik"	1-9	135	2,78	,70	Gruplar arası	70	1,339	,196	---
	10-19	139	2,72	,71	Gruplar içi	88			
	19 ve üstü	121	2,96	,70	Toplam	71			

*p>0,05

Tablo 5 incelendiğinde katılımcılara göre öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin farklılaşmadıkları görülmektedir (F= 1,368; p = .230). Bu kapsamda farklı mesleki kıdemlere sahip öğretmenlerin birbirine yakın algılara sahip olduğu söylenebilir.

Sonuç

Bu araştırma nicel araştırma modellerinden ilişkiyel tarama modeline göre yürütülmüş, 400 öğretmene ulaşılmış, öğretmenlerin algılarına göre öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefeleri incelenmiştir. Öğretmen algılarına göre öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin cinsiyet, kadro durumuna ve kıdem türüne göre farklı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmanın alt probleminde, öğretmenlerin algılarına göre öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin düzeyleri tespit edilmeye

çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerini orta düzeyde algıladıkları “İlerlemecilik”, “Varoluşçu Eğitim”, “Yeniden Kurmacılık” yüksek “Daimicilik “Esasicilik” ise düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ekiz (2007)’in, yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının Daimici ve Esasici puanlarının düşük, İlerlemeci ve Yeniden Kurmacı puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yapıcı ve Geçici (2008)’in, öğretmenlerin eğitim felsefesiyle ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla 290 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışma sonucunda öğretmenler eğitim felsefelerini orta düzeyde algıladıkları saptanmıştır. Yaralı (2020), öğretmenlerin eğitim inançlarını yüksek düzeyde tespit etmiştir. Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Gülten ve Karaduman (2012) tarafından tarama modelinde yapılan araştırmada cinsiyete türüne göre farklılık göstermediğini göstermiştir. Çalışma bulgumuzdan farklı olarak Yapıcı (2013)’ün yaptığı çalışmada cinsiyet bağlamında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Yapıcı ve Geçici (2008)’in çalışmasında da erkeklerin kadınlara göre eğitim felsefelerinin anlamlı bir şekilde benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Silvernail (1992)’nin çalışmasında anlamlı bir şekilde farklılık oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin kadro durumuna ve kıdem yıllarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Doğanay, 2011, araştırmasında öğretmenlerin kıdem değişkenine göre eğitim inançları boyutlarında farklılık göstermemiştir. Altinkurt ve ark. (2012)’nin araştırmasında öğretmenlerin kıdem değişkenine göre eğitim inançları ilerlemecilik ve varoluşçuluk boyutlarında farklılık görülürken diğer boyutlarında farklılık göstermemiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında şu öneriler getirilebilir: Daha kapsamlı inceleme için nitel ve nicel yöntemin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılabilir. Bu araştırma Diyarbakır İli merkez ilçelerdeki kamu ilköğretimde görev yapan öğretmenler ile gerçekleştirilmiştir. Özel kullarda dâhil edilebilir. Araştırmada sadece cinsiyet, kadro durumu ve kıdem gibi özellikler yer almaktadır. Farklı demokrafik değişkenlerde eklenebilir.

Kaynaklar

- Aslan, S. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (4), 1453-1458.
- Bıkmaz, F. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretme-Öğrenme Anlayışları ve Bilimsel Epistemolojik İnançlarının Araştırılması: Boylamsal Bir Çalışma. *Eğitim ve Bilim*, 42, 183-196.
- Biçer, B., Er, H., ve Özel A. (2013). Öğretmen Adaylarının Epistemolojik İnançları ve Benimsedikleri Eğitim Felsefeleri Arasındaki İlişki. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9, (3), 229-242.

- Büyükdüvenci S. (1990). Realizm ve Eğitim. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 22 (1), 135-149.
- Chan, K., and Elliott, R.G. (2004). Relational analysis of personal epistemology and conceptions about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 20, 817-831.
- Çoban, A. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Sürecine İlişkin Felsefi Tercihlerini Değerlendirme. *Üniversite ve Toplum Dergisi*. 7 (4), 311-318.
- Demir, O. ve Aktı Aslan, S. (2021). Öğretmenlerin Benimsedikleri Eğitim Felsefelerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1) , 307-321.
- Doğanay, A. & Sarı, M. (2003). İlköğretim Öğretmenlerinin Sahip Oldukları Eğitim Felsefelerine İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi “Öğretmenlerin Eğitim Felsefeleri”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1 (3), 321-337.
- Ekiz, D. (2007). Öğretmen Adaylarının Eğitim Felsefesi Akımları Hakkında Görüşlerinin Farklı Programlar Açısından İncelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-12.
- Flores, M.A., and Day, C. (2006). Context which shape and reshape new teachers’ identities: A multiperspective study. *Teaching and Teacher Education*, 22 (2), 219-232.
- Foss, D. H. & Kleinsasser, R. C. (1996). Preservice elementary teachers' views of pedagogical and mathematical content knowledge. *Teaching and teacher Education*, 12(4), 429-442.
- Geçici, S. & Yapıcı, Ş. (2008). İlköğretim Öğretmenlerinin Eğitim Felsefesiyle İlgili Görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 1 (2), 57-64.
- Gutok, G.L. (2001). *Eğitime Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar*. Ütopya Yayınevi.
- Gülten, D. Ç. & Karaduman, G. B. (2012). The Evaluation on the Prospective Primary Teachers’ Philosophical Preferences About Educational Process. Earlier title: *US-China Education Review*, 8 (3), 356-371.
- Kaygısız, İ. (1997). Eğitim Felsefesi Ve Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temelleri. *Eğitim ve Yaşam Dergisi*, 8 (1), 5-15.
- Kıncal, R. Y. (2006). *Eğitim Bilimine Giriş* (1. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Köktaş, Ş. K. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş* (1. Baskı). Hatiboğlu Yayınları.
- Özkan, B. (2005). *Eğitimin Felsefi Temelleri*. Münire Erden (Ed.), Öğretmenlik Mesleğine Giriş içinde. Epsilon Yayıncılık.
- Pajares, M. F. (1992). Teachers’ beliefs and educational research: Cleaning up a messy construct. *Review of educational research*, 62 (3), 307-332.
- Silvernail David L. (1992). The educational philosophies of secondary school teachers. The University of North Carolina Press. *The High School Journal*, 75 (3), 162-167.

Sönmez, V. (2011). *Eğitim Felsefesi* (10. baskı). Anı Yayıncılık.

Sönmez-Ektem, I. (2018). Öğretmen Adaylarının Öğretme-Öğrenme Anlayışları ve Yapılandırmacı Öğrenme Ortamına İlişkin Algıları Arasındaki İlişkiler. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13 (19), 1583-1594.

Tabachnick, B. G., ve Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.), Allyn and Bacon.

Wiles, J. ve Bondi, J. (2007). *Curriculum development: A guide to practice*. Pearson Merrill Orentice Hall Inc.

Yaralı, D. (2020). Öğretmen Adaylarının Eğitim İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kafkas Üniversitesi Örneği). *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (29), 160-185.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.